

Maa- ja metsätalousministeriö
Luonnonvaraosasto
MMM022:00/2008

LAUSUNTO UUDEN KALASTUSLAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Lapin liitto lausuu seuraavaa:

4 § Määritelmät

Uusi määritelmä: vaelluskalakannalla saman lajin eri kantojen yksilöitä, jotka syönnöstävät sekakantoina ennen kutujokiin palaamistaan.

Peruste: Kalakannan määritelmä kuvaa samanaikaisesti samalla alueella elävien samaan lajiin kuuluvien kalayksilöiden joukkoa. Vaelluskalakannat määräytyvät kuitenkin lisääntymisjokien tai sivujokien perusteella. Vaelluskalakantaa ei määritä niiden elinalue, vaan lisääntymisjoki tai sen sivuhaara. Saman lajin eri kantoja voi esiintyä samanaikaisesti samalla syönnösalueella, jolloin niihin kohdistuva kalastus on sekakantakalastusta. Vaelluskalakannan määrittely tukee mm. 74§ *Istutettavien kalojen merkintä* -toimenpiteitä.

Lisäksi laissa tulisi määritellä syönnösalue.

4 mom. vaelluskalavesistöllä sellaista vesialuetta, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä vaellustienään tai lisääntymisalueenaan;

Muutos: Vaelluskalavesistöllä sellaista vesialuetta, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä lisääntymisalueenaan, vaellustienään tai syönnösalueenaan sekä valtakunnallisissa kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa vaelluskalojen kotiuttamisvesistöiksi nimettyjä vesialueita.

Peruste: Alkuperäinen määrittely ei kata vaelluskalojen koko elinkiertoa. Vaelluskaloihin kohdistuvan kalastuksen säätely syönnösalueilla tulee huomioida paremmin. Esimerkiksi sisävesien järvitaimenista suurin osa pyydetään alamittaisina. Muutos tukee pykälän 64 *Kalastuksen rajoittaminen vaelluskalojen kulun turvaamiseksi* toteutusta myös vaelluskalojen syönnösalueella. **Kotiuttamisalueilla säännöksiä tulee soveltaa vasta toteuttamisvaiheessa.**

5 mom. vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella vaelluskalapitoisen vesistön sellaista aluetta, jossa:

- vesi virtaa silmin havaittavasti alavirtaan päin;
- virtapaikan ylävesi on alavettä ylempänä, eli vedenpinta on kalteva; ja

c) vesialue pysyy talvisin sulana tai heikko-jäisenä;

Muutos:

5) *vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella* vaelluskalapitoisen vesistön sellaista aluetta, jossa:

a) vesi virtaa silmin havaittavasti alavirtaan päin;

b) ~~virtapaikan ylävesi on alavettä ylempänä, eli vedenpinta on kalteva; ja~~

c) ~~vesialue pysyy talvisin sulana tai heikko-jäisenä;~~

Peruste: Lakiesityksen määritelmän on vaikeasti tulkittava, sillä sen voidaan tulkita tarkoittavan lähes kaikkia jokialueita. Pääsääntöisesti kaikissa joissa vesi virtaa ainakin osan vuotta silmin nähden alaspäin, ylävesi on alavettä korkeammalla ja nykytalvina jäät voivat useimmiten olla heikkoja määritelmän edellyttämällä tavalla, kun taas toisaalla monet virtapaikat jäätyvät talvella paksuun jäähän. Tulkinta voi käytännössä johtaa kohtuuttoman laajaan yleiskalastusoikeuksien rajoittamiseen (7 § *Yleiskalastusoikeudet*) valtaosalla joistamme, jotka saattavat paikoin olla tärkeitä tai jopa ainoita lähikalastuspaikkoja.

6 mom. onkimisella ilman viehettä harjoitettavaa kalastusta, jossa käytetään yhtä vapaa ja koukua, johon voidaan kiinnittää syötti;

Muutos: Onkimisen määritelmä tulee muuttaa vastaamaan voimassa olevaa kalastuslakia.

Peruste: Kelalla varustetulla vavalla kalastaminen on viehekalastusta ja tulee sisällyttää maksuvelvollisuuden piiriin. Kelaongintaa ei tule muuttaa maksuttomaksi yleiskalastusoikeudeksi.

7 mom. pilkkimisellä kalastusta yhdellä vavalla ja siimaan kiinnitetyllä pystysuunnassa liikuteltavalla pilkillä;

Muutos: Pilkkimisen määritelmä tulee muuttaa niin, että se tapahtuu perinteisillä pilkkimiseen tarkoitetuilla välineillä.

Peruste: Mikäli venepilkintä sallitaan heittokalastusvälineillä, niin kalastuksen valvonnassa joudutaan vaikean tulkintatilanteen eteen. Esimerkiksi uusi kalastusmuoto vertikaalijigaus on tehokasta, pystysuuntaan tapahtuvaa kalastusta, joka täyttäisi uuden lain pilkkikalastuksen määritelmän.

Uusi määritelmä: Kotitarvekalastus

Kotitarvekalastuksella pienimuotoista kalastusta, jossa saalis pyydetään ruokakunnan omaan käyttöön.

Peruste: Kotitarvekalastuksella on kulttuurillista ja taloudellista merkitystä ruokakunnalle. Kotitarvekalastuksen muotoja ovat verkko-, katiska- ja koukkukalastus sekä lippous, tuulastus, pitkäsiima, rantarysä ja nuottaus.

Muita huomioita

Määritelmistä puuttuu useita kalastusmuotoja, kuten trooli-, nuotta-, ja lippokalastus. Laissa tulisi määrittää vähintään kaikki sellaiset kalastusmuodot, joiden harjoittaminen kielletään tai rajoitetaan.

Kalastuksen sääntelytarpeiden kannalta kaupallisen kalastuksen, vapaa-ajan kalastuksen ja kotitarvekalastuksen lisäksi laissa tulisi huomioida ja määrittää muu kalavaroihin nojautuva elinkeinotoiminta, kuten kalastusmatkailu ja kalastusopastointi. Määrittely tukee mm. 18§ *Alueellinen lupa kalastusopastointiaan* ja 36§ *Käyttö- ja hoitosuunnitelman laatiminen* –tulkintaa ja toteutusta.

Kotiutusistutuksen määrittämisen lisäksi (mom. 21) tulisi harkita luontaisen lisääntymisen turvaamiseen tähtäävien istutusten, kuten tuki- ja palautusistutukset määrittämisen tarvetta. Lisäksi laissa tulisi eritellä istutukset, joiden ensisijaisena tarkoituksena on ylläpitää kalastettavaa kalakantaa, esim. kompensatioistutukset.

9 § Valtion yksityiset kalastukset

Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla siellä, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat valtion hallinnassa. Valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä päättää Metsähallitus.

Tarkempia säännöksiä valtion yksityisten kalastusten käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella, jolloin on ensi sijassa otettava huomioon 87 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien edut.

- **Muutos:**

Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla siellä, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat valtion hallinnassa. Valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä päättää Metsähallitus.

Tarkempia säännöksiä valtion yksityisten kalastusten käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella, jolloin on ensi sijassa otettava huomioon paikallisen väestön etu. 87 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien edut.

Lisäksi: Valtion yksityisten kalastuksien olemassa olo ja laajuus ovat eräissä tapauksissa epäselviä oikeudellisesti. Asia tulisi kirjata lain perusteluihin.

Lain perusteisiin tulisi kirjata, että kaikki valtion yksityiset kalastusoikeudet kartoitetaan ja niiden sisältämä kalastusoikeus määritellään yksityiskohtaisesti:

- merialueella olevien valtion yksityisten kalastuksien tarkka sijainti ja sallitut pyydykset,
- missä joissa kalastusoikeuksia on,
- mitä kalalajeja ne koskevat,
- kuinka pitkälle ne ulottuvat jokireittiin ja

- ovatko kalastusoikeudet voimassa myös sivujoissa.

Kaikki valtion yksityiset kalastusoikeudet tulee kartoittaa ensi tilassa. Jotta yksityisten kalastusoikeuden haltijoiden oikeusturva toteutuu ja jotta Metsähallitus voi hallita valtion yksityisiä kalastusoikeuksia, tulee niiden sisältö määritellä yksityiskohtaisesti.

10 § Oikeus Ylä-Lapin kalastuslupaan

Henkilöllä, jonka kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotipaikka on Enontekiön, Inarin tai Utsjoen kunnassa, on oikeus saada Metsähallitukselta korvauksetta lupa kalastukseen kotikunnassaan sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on henkilökohtainen ja se annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lupa ei koske Teno- ja Näätämöjoen vesistön lohen- ja taimenen nousualueita, Tuulomajoen ja Paatsjoen vesistöjen taimenen ja lohen vaellusalueita, Tornion- ja Ounasjoen vesistöjen lohen ja taimenen nousualueita, joita koskevat erilliset luvat myöntää Metsähallitus.

Muutos: Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on henkilökohtainen ja se annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lupa ei koske ~~Teno- ja Näätämöjoen~~ vesistön lohen- ja taimenen nousualueita, Tuulomajoen ja Paatsjoen vesistöjen taimenen ja lohen vaellusalueita, ~~Tornion- ja Ounasjoen~~ vesistöjen lohen ja taimenen nousualueita, joita koskevat erilliset luvat myöntää Metsähallitus.

Peruste: Teno- ja Näätämöjoen sekä Tornionjoen vesistöalueella luvanmyynti perustuu Suomen ja Norjan sekä Suomen ja Ruotsin väliseen valtiosopimukseen.

13§ Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Ennen lain hyväksymistä pykälän perustuslaillisuus tulee tutkia tarkasti.

Lisäksi ennen lain hyväksymistä tulisi määritellä ja saattaa julkisiksi kriteerit, joiden perusteella

- vesialue osoitetaan kaupalliseen kalastukseen soveltuvaksi ja
- vesialueen kalakantojen tila mahdollistaa niiden hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen.

3 mom. mukaan ELY-keskus voi myöntää kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen luvan, vaikka luvanhakija ei ole itse eikä kalatalousalueen avustuksella päässyt kalastusoikeuden haltijoiden kanssa sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen. Reunaehtona mainitaan mm. ettei lupaa saa myöntää, jos luvan nojalla tapahtuva kalastus heikentäisi kohtuuttomasti kalastusoikeuden haltijan mahdollisuutta hyödyntää kalastusoikeuttaan tai jos siitä aiheutuisi muuta merkittävää haittaa. Pykälän suhde alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan jää epäselväksi.

Vesialueen omistajalle ja erityisperusteisen kalastusoikeuden omaavalle tulee varmistaa osallisuus asian valmistelussa ja päätöksenteossa ja sopijapuolten tulee **sopia yhdessä** asian toteutuksesta.

25 § Kalatalousalueen yleiskokous

Kalatalousalueen yleiskokouksen edustuksessa tulisi huomioida erityisperusteisten kalastusoikeuksien omistajat.

Vaelluskalajoissa vesialueiden pinta-alat ovat pieniä. Lakiluonnoksessa esitetty 100 hehtaarin raja on liian suuri. Rajaksi tulisi muuttaa 10 hehtaaria.

Äänivaltaisen edustajan hyväksymiseen tulisi soveltaa kohtuusperiaatetta, kun kysymyksessä on merkittävä kalastuspaikka ja kalastusoikeus kuuluu perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan piiriin. Omistajan tai hänen edustajansa tulisi sallia käyttää puhevaltaa ja äänestää omassa asiassa. Esimerkkinä Torniojoen Matkakoski, jonka vesialue on alle 50 hehtaaria. Koskitilojen kalastuspaine on yleensä huomattava ja vesialueet ovat myös jalokalojen, kuten lohen ja taimenen poikastuotantoalueita.

33 § Ylä-Lapin kalastusasioiden yhteistyöryhmä

Vesialueiden omistajien ja erityisperusteisten kalastusoikeuksien haltijoiden edustus tulee taata Ylä-Lapin kalastusasioiden yhteistyöryhmässä.

34 § Valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat

Kalavarojen kestäväen käytön ja hoidon sekä muiden 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi laaditaan tarvittaessa valtakunnallisia kalavarojen hoitosuunnitelmia. Hoitosuunnitelman valmistelusta vastaa ja sen vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö.

Vahvistetut valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat on otettava huomioon käyttö- ja hoitosuunnitelmia laadittaessa ja täytäntöön pantaessa sekä järjestettäessä kalastusta yleisillä vesialueilla. Käyttö- ja hoitosuunnitelmilla ei saa vaikeuttaa valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien toteuttamista.

Muutos: Vahvistetut valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat on otettava huomioon käyttö- ja hoitosuunnitelmia laadittaessa ja täytäntöön pantaessa sekä järjestettäessä kalastusta yleisillä vesialueilla. Käyttö- ja hoitosuunnitelmilla ei saa vaikeuttaa tulle edistää valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien toteuttamista.

36§ Käyttö- ja hoitosuunnitelman laatiminen

Pyyntiyksikköjen kalastajakohtaiset enimmäismäärät tulisi määritellä käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Vapaa-ajankalastuksessa sallittua enimmäisverkkomäärää tulisi soveltaa yleis- ja yksityisvesialueilla.

Perustelu: Eri pyydysten kalastustehon arvioiminen riippuu vesistön olosuhteista, kalaston rakenteesta, kalastuspaineesta ja lukuisista muista tekijöistä, joita pystytään arvioimaan parhaiten alueellisissa käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Pyydysyksikköjen alueellinen enimmäismäärä ei yksin ole toimiva menetelmä verkkokalastuspaineen alueelliseksi säätelyksi.

46 § Kielletyt kalastustavat, pyyntimenetelmät ja kalastusvälineet

5) koukun tahallinen tartuttaminen kalaan ulkopuolelta;

Muutos: *madeharan käyttö, joka tartuttaa kalan pääsääntöisesti leuan alta, tulisi olla sallittua tai poikkeus olisi määriteltävä asetuksessa.*

Lisäys: *Kiellettyihin kalastustapoihin tulee sisällyttää ajosiimapyynti. Ajosiima on valikoimaton pyyntimenetelmä, joka pyytää myös alamittaisia lohia ja taimenia ja on uhka uhanalaisille lohi- ja taimenkannoille.*

45§ Kalastuksen järjestäminen valtion vesialueella

Valtiolle kuuluvalla vesialueella 41 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Metsähallitus. Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa Metsähallituksen tulee vuosittain pyytää lausunto kalastuksen järjestämisestä ja kalastuslupien myöntämisessä noudatettavista periaatteista 33 §:ssä tarkoitettua yhteistyöryhmältä.

Kalastuksen järjestämisestä valtiolle kuuluvalla vesialueella, kalastuslupan myöntämisestä ja lupaan sisällytettävistä ehdoista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Muutos: Valtiolle kuuluvalla vesialueella 41 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Metsähallitus. Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa Metsähallituksen tulee vuosittain pyytää lausunto kalastuksen järjestämisestä ja kalastuslupien myöntämisessä noudatettavista periaatteista 33 §:ssä tarkoitettua yhteistyöryhmältä. Metsähallitus saa toimis-
saan poiketa yhteistyöryhmän lausunnosta vain silloin, kun lausunto on ristiriidassa ka-
lastuslain kanssa.

Kalastuksen järjestämisestä valtiolle kuuluvalla vesialueella, kalastuslupan myöntämisestä ja lupaan sisällytettävistä ehdoista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jolloin paikallisen väestön etu on ensi sijassa otettava huomioon.

49 § Kaupalliseen kalastukseen tarkoitetut pyydykset ja pyyntimenetelmät

Lisäys: Isorysä tulisi määritellä tarkemmin, jotta vapaa-ajan- ja kotitarvekalastajien käyttämät pienrysät olisivat jatkossakin sallittuja pyyntimenetelmiä. Isorysäksi tulisi lukea rysät, joiden korkeus olisi yli 300 cm.

Perustelu: Esitetty lakimuutos estäisi nahkiaisen rysäpyynnin, kieltäisi perinteiset matalat kotitarvekalastukseen tarkoitetut rantarysät ja tekisi hoitokalastuksesta kaikissa tapauksissa luvanvaraista. Ilman tehokasta hoitokalastusta on vaarana, että kalasto kääpiöityy ja ns. roskakalat valtaavat vesistöt. Lisäksi rysä on ainoa pyyntimenetelmä, josta ei-toivottu saalis voidaan vapauttaa elävänä takaisin veteen.

Muutos: Ajosiiman käyttöä ei tule sallia.

Perustelu: Ajosiima on valikoimaton pyyntimenetelmä, joka pyytää myös alamittaisia lohia ja taimenia ja on uhka uhanalaisille lohi- ja taimenkannoille.

52 § Kalastuksen rajoittamista koskeva asetuksenantovaltuutus

Vesialueella, jossa esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialueella, joka on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta, voidaan valtioneuvoston asetuksella:

- 1) kieltää kalastaminen tietyllä pyydyksellä, tai kalastustavalla tai rajoittaa sitä;
- 2) kieltää kalastaminen tietyntyyppisen ajankohtana tai rajoittaa sitä;

- - Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

~~**Muutos:** Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.~~

Perustelu: Kun maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuutus koskee vaaran torjumista ja kalastusta keskeisillä lisääntymisalueilla, ei tällaista poikkeusta tule pääsääntöisesti sallia.

53 § Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut rajoitukset voidaan määrätä kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Rajoitukset voidaan asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

~~**Muutos:** Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut rajoitukset voidaan määrätä kymmeneksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Rajoitukset voidaan asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.~~

Lisäys: Kalastuksen rajoitus tai kieltö tulee tapahtua hallintolain mukaan kuulemalla vesialueiden omistajia tai erityisperusteisten kalastusoikeuden omistajia. Rajoituksista tulee sopia yhteisesti. Viranomaispäätöksistä tulee olla normaali valitusmahdollisuus.

63 § Vaelluskalavesistöjen sekä niiden koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöt vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella, jota annettaessa on otettava huomioon valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat sekä vahvistetut kalavarojen alueelliset käyttö- ja hoitosuunnitelmat.

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan tarvittaessa määrittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä.

Muutos:

~~Vaelluskalavesistöt vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella, jota annettaessa on otettava huomioon valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat sekä vahvistetut kalavarojen alueelliset käyttö- ja hoitosuunnitelmat.~~

~~Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan tarvittaessa määrittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä.~~

Vaelluskalavesistöt tulee määrittää käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueiden rajat vahvistetaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä. Valtakunnallisissa kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa vaelluskalojen kotiuttamisvesistöiksi nimetyt vesialueet tulee määrittää vaelluskalavesistöiksi niin, että kotiuttamisalueilla säännöksiä sovelletaan vasta kun se on mahdollista kotiuttamisen ja vaellusyhteyden muodostumisen jälkeen toimenpiteiden toteuttamisvaiheessa.

Peruste: Koski- ja virta-alueet tulisi sulkea yleiskalastusoikeuksien ulkopuolelle koko maassa kattavasti. Määritelmä mahdollistaa nopeat ja joustavat muutokset, jos tilanne jossakin vesistöalueella muuttuu esimerkiksi kalateiden rakentamisen johdosta.

64 § Kalastuksen rajoittaminen vaelluskalojen kulun turvaamiseksi

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

Muutos: ~~Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.~~

64 § Kalastuksen rajoittaminen vaelluskalojen kulun turvaamiseksi

Valtioneuvoston asetuksella voidaan vaelluskalavesistössä rajoittaa otettavan saaliin ja käytettävien pyydysten enimmäismäärää sekä kalastamista sellaisella alueella, pyydyksellä, kalastustavalla tai sellaisena ajankohtana, että vaelluskalojen kulku tai luontainen elinkierto olennaisesti häiriintyy.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa teknisluonteisia säännöksiä pyydysten rakenteesta ja käyttötavasta sekä yksityiskohtaisia säännöksiä pyydysten käyttöajasta ja pyydys- sekä saalismääristä, jos se vaelluskalan kulun tai luontaisen elinkierron häiriintymisen estämiseksi alueella on tarpeen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

Muutos: Valtioneuvoston asetuksella voidaan syönnösalueilla ja vaelluskalavesistössä rajoittaa otettavan saaliin ja käytettävien pyydysten enimmäismäärää sekä kalastamista sellaisella alueella, pyydyksellä, kalastustavalla tai sellaisena ajankohtana, että vaelluskalojen kulku tai luontainen elinkierto olennaisesti häiriintyy

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa teknisluonteisia säännöksiä pyydysten rakenteesta ja käyttötavasta sekä yksityiskohtaisia säännöksiä pyydysten käyttöajasta ja pyydys- sekä saalismääristä, jos se vaelluskalan kulun tai luontaisen elinkierron häiriintymisen estämiseksi alueella on tarpeen.

~~Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.~~

66 § Kalaväylä

Vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohdan tarkoittamassa joessa ja vesilain 1 luvun 6 §:n 1 momentin tarkoittamassa salmessa tai kapeikossa on pidettävä kalaväylä auki kalan kulkua varten. Kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä sen syvimmällä kohdalla.

Missä joki yhtyy mereen tai järveen kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta kysymyksessä olevan vesialueen leveydestä sen syvimmällä kohdalla ja ulottuu niin kauaksi selkäveeteen, että kalan kulku on turvattu.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin hakemuksesta tai omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

Muutos: Kalaväylä tulisi määritellä aliveden korkeuden mukaan, kuten rajajokisopimuksessa on päätetty. Kalaväylä tulisi määritellä myös sivujoen yhtymäkohdan alapuolelle.

69 § Kalastaminen purossa

Kiinteiden ja seisovien pyydysten käyttäminen vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa purossa on kielletty lukuun ottamatta rapumertaa ja katiskaa.

Muutos: Kiinteiden ja seisovien pyydysten käyttäminen vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa purossa on kielletty lukuun ottamatta rapumertaa ja nahkiaismertaa ja katiskaa.

Perustelu: Nykyaikaisella katiskalla kalan kulku voidaan estää kokonaan.

82 § Maksuvarojen jakaminen

Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 100 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalous-alueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon.

Muutos: Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään ~~100~~ 30 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalous-alueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon.

Perustelu: Esitetyllä summalla esimerkiksi Muoniojoen kalastusalueen 26 osakaskunnasta 70 % jäisi palautusten ulkopuolelle.

89§ Saaliiden ilmoittamisvelvollisuus

Saaliin ilmoittamisvelvollisuus tulisi ulottaa vapaa-ajankalastajien ja kotitarvekalastajien vaelluslasaaliisiin. Ilmoitusvelvollisuus tukee kalatalouden suunnittelu- ja seurantarjestelmää.

90 § Saaliin ensimyynti

Muut kuin kaupalliset kalastajat eivät saa harjoittaa sisävesiltä kalastamansa tai lukuunsa kalastetun saaliin ensimyyntiä lukuun ottamatta yhtä enintään viiden kilon erää vuorokaudessa, joka myydään suoraan lopulliselle kuluttajalle.

Muutos: Muut kuin kaupalliset kalastajat eivät saa harjoittaa sisävesiltä kalastamansa tai lukuunsa kalastetun saaliin ensimyyntiä lukuun ottamatta yhtä enintään viiden kilon erää tai yhtä kalaa vuorokaudessa, joka myydään suoraan lopulliselle kuluttajalle.

Peruste: Yksi kala voi painaa yli 5 kg, joten lain tulisi sallia yhden kalan myynti vuorokaudessa. Lain valvonta tulee olemaan erittäin haasteellista.

Lisäys: Saaliin myynti tulee sallia hoitokalastuksessa ja kalastuskilpailuissa saadulle saaliille, joiden tuottoa voidaan käyttää yhdistysten tms. toiminnan rahoittamiseen. Toiminta hyödyttää myös hoitokalastukselle asetettuja tavoitteita. Myös matkailutoiminnassa saatu saalis myydään usein yrittäjälle, joka jalostaa saadun saaliin matkailijoiden ateriaksi. Tämä tulee mahdollistaa jatkossakin.

Lisäys: Lakiin tulisi lisätä kaupallisessa pyynnissä kalastettujen lohien merkintäpakko. Vain merkittyjä lohia saa myydä.

120 § Erityisperusteisen kalastusetuuden haltijan osallistuminen osakaskunnan kokoukseen

Osakaskunnan kokouksessa erityisperusteisen kalastusetuuden haltijalla on kalastukseen liittyvistä asioista päätettäessä osakaskunnan osakkaiden ohella äänioikeus siten, että kullakin äänestykseen

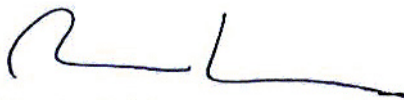
osaa ottavalla on omistamansa kiinteistön pyydysyksikkömäärää vastaava äänioikeus. Muutoin äänioikeudesta kalastukseen liittyvistä asioista päätettäessä on voimassa, mitä yhteisluelaissa säädetään.

Muutos: Osakaskunnan kokouksessa erityisperusteisen kalastusetuuden haltijalla on kalastukseen liittyvistä asioista päätettäessä osakaskunnan osakkaiden ohella äänioikeus siten, että kullakin äänestykseen osaa ottavalla on omistamansa kiinteistön pyydysyksikkömäärää vastaava äänioikeus. ~~Muutoin äänioikeudesta kalastukseen liittyvistä asioista päätettäessä on voimassa, mitä yhteisluelaissa säädetään.~~ Jos erityisen kalastusetuuden osakaskunta on järjestäytynyt, sen osakkaiden puhevaltaa ja äänioikeutta yhteisen vesialueen osakaskunnan kokouksessa käyttää hoitokunta osakkaiden yhteensasketun äänimäärän ja pääluvun mukaisesti. Järjestäytymättömän erityisen kalastusetuuden osakaskunta voi kokouksessaan valita asiamiehen edustamaan osakkaitaan yhteisen vesialueen osakkaiden kokoukseen. Tällaisen asiamiehen sovelletaan, mitä edellä hoitokunnasta on määrätty.

Lisäksi Lapin liitto tuo esille seuraavaa:

- Kalastuksenvalvonnan perusongelma on, että nykyisten kalastusrikkomusten sanktiot ovat riittämättömät, jotta niillä olisi riittävää ohjaavaa vaikutusta. Maa- ja metsätalousministeriön tulee edesauttaa ja tehdä vastuuministeriöiden kanssa yhteistyötä niin, että kalastusrikkomusten sanktiointi saadaan asianmukaiseksi mahdollisimman pian.
- Taimenen ja harjuksen alamitan laskeminen on ongelmallinen Yli-Kemin vesistöalueella. Velvoiteistutetut kalat eivät täytä esitettyä alamittaa. Alamitan täyttävät kalat eivät pääse toistaiseksi vaellusesteiden eli voimalaitospatojen ohi lisääntymään alueelle. Alueelle tulisi myöntää pienempi alamitta, kunnes kalatiet saadaan toimiviksi.
- Kolmen pohjoisen kunnan isojako tulisi saattaa loppuun, ja olisi selvitettävä tilojen kalastusoikeuksien tarkka sijainti ja laajuus, sekä erityisten etuuksien ja valtion kalastusoikeuden keskinäinen suhde veden kestävästä kalastuksesta.
- Kalastuslupavarojen jakoperuste tulee perustua kalastuspaikkaan.
- Vaelluskalat olisi tullut käsitellä paremmin omana lukunaan. Lohistrategia ja kalatiestrategia antavat perustaa erillisen vaelluskalalain voimaansaattamiselle tulevaisuudessa.

Kunnioitavasti,

Markus Lohi
Lapin liiton hallituksen puheenjohtaja

Mika Riipi
Maakuntajohtaja

